

CALEA MĂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Pledoarie pentru o conlucrare mai strânsă între Școală și Biserică

Anul acesta, 2016, a fost recomandat de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, ca fiind „Anul omagial al educației religioase a tineretului creștin ortodox”. Această hotărâre a celui mai înalt for al Bisericii noastre reprezintă o invitație bine articulată adresată către întreaga pleromă a Bisericii, de a reflecta împreună în legătură cu responsabilitatea pe care trebuie să o resimtă mereu slujitorii Bisericii, dar, și părinții copiilor și ai tinerilor, pentru o educație adecvată a acestora. Necesitatea unei asemenea educații rezultă din însăși calitatea pe care tinerii o au (în România cel puțin) de a fi membri ai Bisericii, în credința căreia au fost botezați și asigurați de părinți și nași, că vor cunoaște, vor adânci și vor trăi în viața lor credința ortodoxă, care a fost mărturisită la botezul lor.

În acest context, se cuvin a fi reliefate câteva considerente care readuc în actualitate necesitatea unei astfel de educații și căile prin care aceasta să se poată realiza în mod eficient.

1. Timpul pe care îl trăim cu toții în acest al treilea mileniu creștin se întemeiază pe necesitatea cunoașterii, în general, a lucrurilor, a fenomenelor, fără de care nu mai poate fi concepută viața în societate. Cunoașterea științifică clasică nu acoperă pe de-a-ntregul sfera cunoașterii, în cadrul căreia domeniul religios al credinței nu poate fi exclus, atât ca fenomen cultural, cât și ca fenomen spiritual, duhovnicesc. De aceea, educația creștină nu reprezintă, așa cum în mod peiorativ s-a afirmat, o îndochinare ideologică, după modelul celei dinainte de 1989, ci ea este o necesitate ce rezultă din însăși identitatea creștină profundă a poporului român, care, în structura sa adâncă, intimă, are pecetea creștinătății sale, cu care a apărut ca popor în istorie. A-și cunoaște această identitate fiecare

român este o necesitate urgentă și permanentă.

2. Datorită progresului pe care l-a înregistrat societatea contemporană s-a ajuns la accentuarea exacerbată a cunoașterii lumii materiale, ca fiind singura realitate, iar rațiunea omului este înțeleasă ca fiind singurul for care ne poate ajuta la înțelegerea lumii. Cu alte cuvinte, în societatea post-modernă pe care o avem astăzi, fenomenul secularizării este din ce în ce mai acaparator, îndreptând atenția omului spre cele materiale, spre plăcerile imediate, spre consumul de toate felurile, înstrăinându-l pe om de Dumnezeu și de raportarea acestuia la valorile permanent valabile ale Evangheliei. În felul acesta, preocuparea oamenilor pentru problemele religioase, spirituale, duhovnicești este împinsă la periferia preocupărilor acestora. Mass-media, în general, cultivă acest „gust” al omului spre senzațional, spre vulgar, spre disoluție culturală și morală. Această realitate nu are darul de a îndrepta atenția tinerilor de astăzi spre nevoia de un sens mai înalt al vieții, spre adevărata bucurie și împlinire a lor.

3. Lumea secularizată de astăzi a devenit în ultimul timp tot mai refractară față de universul religios, față de o educație care să includă și elementul religios, cel puțin ca factor de cultură, de umanizare și de propășire spirituală. Mai mult decât atât; această lume este chiar luptătoare împotriva dorinței altora de a se împărtăși de valorile luminoase ale Creștinismului, în general, și ale Ortodoxiei, în special. Biserica nu poate face abstracție de acest context ostil la adresa sa și a misiunii ei în lume, fiind necesară a abordare a prezenței și a misiunii ei, ținând seama de un astfel de context.

Continuare în pagina 2

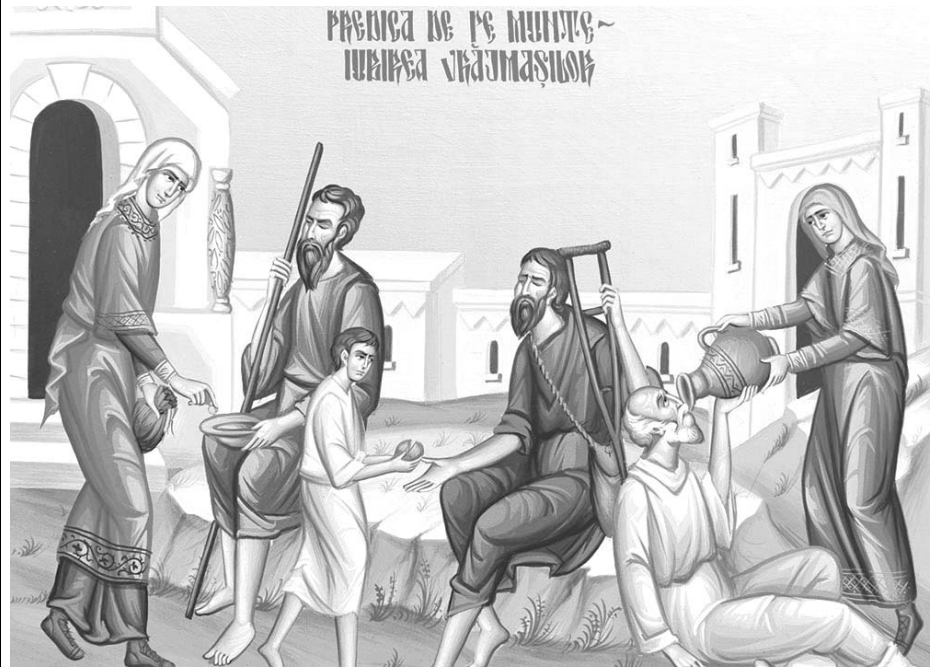
Pr. Ioan TULCAN

PREDICA

Iubirea vrăjmașilor

Duminica a XIX-a după Rusalii – Predica de pe munte

„Zis-a Domnul: Precum voiți să vă faceți vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea. Și dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răsplată puteți avea? Căci și păcătoșii iubesc pe cei ce îi iubesc pe ei. Și dacă faceți bine celor ce vă fac vouă bine, ce mulțumire puteți avea? Că și păcătoșii aceiași lucru fac. Și dacă dați împrumut celor de la care nădăjduiți să luați înapoi, ce mulțumire puteți avea? Că și păcătoșii dau cu împrumut păcătoșilor, ca să primească înapoi întocmai. Ci iubiți pe vrăjmașii voștri și faceți bine și dați cu împrumut, fără să nădăjduiți nimic în schimb, și răsplata voastră va fi multă și veți fi fiii Celui Preaînalt. Că El este bun și cu cei nemulțumitori și răi. Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv.” (Luca 6, 31-36)

Duminica aceasta vine cu o temă frapantă, directă, cu un imens potențial de dislocare a trăirii noastre duhovnicești din iluzoria liniștire izvorâtă prin atenta împlinire a „îndatoririlor noastre religioase” și cu o mare capacitate de tensionare a așezării noastre sufletești înspre felul de trăire pe care l-a lăsat Mântuitorul nostru Iisus Hristos și pe care sfinții, prin puterea Duhului Sfânt, l-au întrupat în toată vremea și în tot locul.

Iubirea vrăjmașilor este piatra de poticnire a trăirii noastre duhovnicești. În zona iubirii vrăjmașilor se verifică autenticitatea și profunzimea trăirii nevoitorului întru cele ale Duhului, pentru că doar iubirea de vrăjmași poate arăta cât de mult firea cea muritoare și stricăcioasă este transfigurată și luminată prin lucrarea harului dumnezeiesc. Iubirea de vrăjmași nu îl lasă pe nevoitor la măsurile firii, ci îl provoacă, dacă vrea să fie dumnezeiesc, să facă saltul decisiv mai presus de fire.

Pentru că iubirea vrăjmașilor este poruncă dată de Cel care a făcut pe om, înseamnă că porunca nu este împotriva omului, chiar dacă este resimțită cu un grad ridicat de constrângere; constrângerea vine din neputința firii slăbănoagă de păcat. Deci, crezare trebuie să fie dată poruncii, nu firii care, datorită lucrării păcatului, se simte atacată de mâna Vindecătorului. Întruparea Fiului

lui Dumnezeu înseamnă vindecarea firii umane de orice consecință a păcatului și, totodată, deplina ei îndumnezeire. Odată firea vindecată, ajunge să trăiască porunca iubirii vrăjmașilor așa cum Mântuitorul a împlinit-o pe Crucea mântuirii noastre, rugându-se pentru prigonitorii Lui.

În ordinea firii căzute, porunca iubirii vrăjmașilor este o absurditate, mai ales în zilele noastre, când totul trece pe sub lupa corectitudinii politice, dar în ordinea harului dumnezeiesc, prin care viețile noastre se sfințesc, porunca devine profunda intimitate lăuntrică a nevoitorului, care îl eliberează din închisoarea ne iubirii, fie ea și de vrăjmași. Nevoitorul nu poate suferi drama ne iubirii, ci se lasă prins în suflul iubirii dumnezeiești chiar dacă aceasta poate duce la chinuri și la moarte, cum ne arată Sinaxarul.

Dumnezeu este iubire și niciodată nu se manifestă altfel decât ca iubire și în iubire. Toate gesturile lui Dumnezeu față de creație în ansamblul ei și față de om în mod special sunt expresii ale unei iubiri desăvârșite. Dacă Dumnezeu este iubire, omul care este zidit după chipul Lui tot iubire este, adică este chemat să alunge din interioritatea lui orice urmă de răutate.

Continuare în pagina 2

Pr. Ionel SCÂNTEIE

Din sumar

- ▶ Cinstirea Sfântului Ierarh Antim Ivireanul la Catedrala Veche din Arad
pagina 3, *Diac. Paul-Sebastian Orădan*
- ▶ Antim Ivireanul sau străinul care ne-a învățat limba română
pagina 3, *Nicolae Pintilie*
- ▶ Știri
pagina 4

Pledoarie pentru o conlucrare mai strânsă între Școală și Biserică

Urmare din pagina 1

4. Pe de altă parte, cred că se impune din partea Bisericii și a Școlii o evaluare onestă a modului în care se desfășoară procesul de educație religioasă din școli, întrucât, din ecourile acestei educații, ce răzbat în societate rezultă unele aspecte îngrijorătoare legate de superficialitatea, inadecvarea și deficiențele cu care se confruntă învățământul religios din școli. Desigur, nu este vorba de vreo generalizare, întrucât există foarte multe exemple fericite în școlile românești, dar, și cazurile contrare sunt tot mai frecvente. De aceea, fără o diminuare a cazurilor negative, Bisericii îi va fi tot mai greu să afirme și să convingă în legătură cu necesitatea învățământului religios din școli.

5. Orientarea învățământului religios spre viața concretă a oamenilor și spre legătura mai directă și mai vie cu slujbele Bisericii și, îndeosebi, cu Sfânta Liturghie este iarăși un deziderat încă așteptat. Profesorii de religie trebuie să fie tot mai conștienți de faptul, că ei se află deopotrivă în slujba Școlii și a Bisericii,

că ei nu fac „artă de amorul artei”, ci au o finalitate mai bine conturată a misiunii lor educative și anume aceea, de a forma oameni, care să fie mai buni și mai onești, mai umani și mai credincioși, care să aibă un caracter religios-moral mult mai pronunțat, într-o lume care nu mai pune mare preț pe aceste valori. Aceasta presupune o legătură mai strânsă a profesorilor de religie cu preoții și cu parohiile, precum și conturarea unor parteneriate educaționale între parohii și școli. Din aceste legături permanente, ar avea de câștigat nu numai Biserica, ci și Școala.

Astfel, se impune o nouă viziune atât asupra procesului educativ religios, precum și asupra școlii, viziune care să înglobeze tot ceea ce este mai luminos și mai potrivit din punct de vedere pedagogic, cultural și spiritual, având o deschidere clară spre universul cunoașterii, spre dialog interdisciplinar și spre conlucrare, la modul general. Vom fi oare capabili să imaginăm o astfel de viziune creatoare și rodnică, dar, și mai eficientă decât până acum?

Iubirea vrăjmașilor

Urmare din pagina 1

Acesta este darul cel mare pe care Dumnezeu îl dă omului: *posibilitatea de a iubi așa cum El iubeste*. Iubirea este deplină, este desăvârșită numai în atingere cu Dumnezeu. „Cel bun și lipsit de patimă – spune Sfântul Maxim Mărturisitorul – prin hotărârea voii Sale iubeste pe toți oamenii la fel; pe cel virtuos pentru fire și pentru aplecarea voii lui, iar pe cel păcătos pentru fire și din compătimire, ca pe un lipsit de minte ce umblă în întuneric”.

Iubirea de vrăjmași nu este cu puțință după fire, ci este rodul prezenței și lucrării harului Duhului Sfânt. Pentru a putea iubi ca Dumnezeu omul trebuie să-L primească pe Dumnezeu, să se împărtășească cu El, să se cuminece din Dumnezeu în rugăciune și în Sfânta Împărtășanie. Sfintele Taine refac firea și o arată

compatibilă cu porunca iubirii de vrăjmași. Fără lucrarea Bisericii, revărsată în noi prin harul Sfintelor Taine, iubirea de vrăjmași devine imposibilă, pentru că firea fără lucrarea harului nu poate naște roadele iubirii.

Omul este atâta câtă iubire are în el; unde el nu este iubire, se pierde pe sine în tot felul de dreptăți și îndreptățiri omenești care de cele mai multe ori transformă lumea într-o junglă, iar pe om într-un animal care-și caută, indiferent de mijloace, spațiu de dominare, iar ceilalți oameni devin rivali, dușmani.

Nouă, celor care ne nevoim sau vrem să ne nevoim întru cele ale dobândirii harului dumnezeiesc, bine ar fi să avem ca și lumină călăuzitoare pe calea nevoinei noastre vorba Sfântului Simeon Noul Teolog: „Nu pot merge în Rai fără frațele meu!”

De unde vine expresia „a fi țap ispășitor”?

Dicționarul Explicativ al Limbii Române menționează faptul că expresia „țap ispășitor” are un sens figurat, făcând referire la o persoană asupra căreia se aruncă vina pentru greșelile altora. DEX-ul ne dă și un indiciu referitor la originea acestei expresii, care, surprinzător sau nu, este inspirată din Sfânta Scriptură: „țap pe care marele preot îl încărca, la sărbătorirea ispășirii, cu toate păcatele neamului lui Israel și care era apoi alungat în deșert”.

Ce era țapul ispășitor?

Țapul ispășitor este menționat în Biblie doar cu o singură ocazie (Levitic 16), ca parte a ritualului de Ziua anuală a Ispășirii. Ritualul din Ziua Ispășirii implica doi țapi, pentru care arhiereul arunca sorți. Unul dintre ei era sacrificat, ca jertfă pentru păcat, iar celălalt, ales prin tragere la sorți, ca țap ispășitor, era scos din tabără în viață, după ce arhiereul își puna mâinile peste el și mărturisea asupra acestuia păcatele israeliților (Levitic 16,7-10.20-22.26). Așadar, este vorba despre un animal nevinovat, care primește asupra lui păcatele oamenilor.

Ziua ispășirii (Yom Kippur) avea o însemnătate unică pentru toți fiii lui Israel. Curățirea unei greșeli se realiza parțial, prin diverse spălări ritualice și prin stropirea cu sânge a obiectelor și a poporului întreg, în speranța de a le readuce în starea inițială. Pentru că avea menirea de a realiza o împăcare cu Dumnezeu, ziua împăcării era ținută cu multă rigurozitate, așa cum îndemna Legea mozaică: „În luna a șaptea, în ziua a zecea a lunii, să postiți și nicio muncă să nu faceți, nici băștinașul, nici străinul care s-a așezat la voi, căci în ziua aceasta vi se face curățire, ca să fiți curați de toate păcatele voastre, înaintea Domnului, și curați veți fi. Aceasta e cea mai mare zi de odihnă pentru voi și să smeriți sufletele voastre prin post” (Le-

vitic 16, 29-31).

Țapul și „Ducă-se-pe-pustii”

Dacă țapul care era adus ca jertfă pentru păcat, era pentru Dumnezeu, există o problemă în stabilirea destinației celui de-al doilea țap, a țapului ispășitor, redată prin termenul ebraic „azazel” (Levitic 16, 16). Unii interpreți ai textului sacru au considerat că acest termen ar fi un nume propriu (Azazel, așa cum este redat și în ediția sinodală a Bibliei românești), format din două cuvinte, „azaz” (puternic) și „el” (zeu, Dumnezeu), având sensul de „zeu puternic”, interpretând ducerea țapului în pustie ca o ofrandă adusă diavolului, care locuiește în locuri pustii. Traducătorii greci ai Septuagintei nu au considerat că „azazel” ar fi un nume propriu, ci l-au legat de „azal”, un verb care nu apare în Vechiul Testament, însemnând „a trimite”, „a alunga”.

Traducerea latină, Vulgata, urmează aceeași înțelegere. În teologia iudaică ulterioară, cartea apocrifă a lui Enoh folosește „Azazel” ca nume pentru unul dintre îngerii căzuți. Dar nu există nicio dovadă pentru existența unui demon cu acest nume în zilele lui Moise. Demonologia elaborată a lui Enoh este, desigur, târzie (cca. 200 î. Hr.) și utilizează adesea forme aramaice pentru aceste nume, fiind clar că toate acestea nu aparțin perioadei biblice. Explicația cea mai potrivită este aceea de a vedea termenul „azazel” ca fiind compus din două cuvinte: primul, „ez”, însemnând „țap”, iar al doilea, „azel”, care înseamnă „a pleca”, „a alunga”. Adică „țapul care este alungat”.

Înaltpreasfințitul Bartolomeu Anania, în traducerea pe care o face textului aflat în discuție, încearcă să împace cele două direcții de interpretare, îmbinând numele propriu, dat diavolului, cu semnificația cuvântului ebraic, de

„a pleca”, astfel redând una dintre denumirile tradiționale românești atribuite diavolului, aceea de „Ducă-se-pe-pustii”.

Iertarea păcatului, doar prin puterea lui Dumnezeu

Deoarece ceremonia țapului ispășitor face parte din ritualul jertfei pentru păcat, în niciun caz țapul nu putea fi adus jertfă diavolului. Ideea unei ofrande dedicate celui responsabil pentru păcate ar echivala cu o mulțumire adusă lui, lucru care este total contrar învățaturii Sfintei Scripturi, care interzice aducerea jertfelor către demoni, care sunt înfățișați în chipul zeilor (Levitic 17, 17; Osea 12, 12). Există dovezi că Vechiul Testament învață despre existența demonilor (Deuteronom 32, 17; Psalmul 106, 37), dar nu poate fi vorba ca israeliții să fi fost puși să le aducă sacrificii.

Iertarea păcatului nu este posibilă decât prin voința și în prezența lui Dumnezeu. Ceremonia avea loc la intrarea cortului mărturiei (Levitic 16, 7), iar alegerea țapului, mărturisirea păcatului și transferarea acestuia asupra animalului se făcea doar în prezența lui Dumnezeu.

Ritualul subliniază gravitatea păcatului

Trecerea păcatelor asupra țapului ispășitor era un act demonstrativ, subliniind realitatea păcatului, aproape ca o entitate fizică. Preotul își puna amândouă mâinile pe capul animalului, mărturisind păcatele cu voce tare și astfel, „punându-le pe acestea pe capul țapului” (Levitic 16, 21). Un om ducea animalul în pustie, însă, la întoarcere, trebuia să se curețe înainte de a reveni în tabără, pentru a preveni „reinfectarea”. Astfel, păcatul era considerat nu doar o slăbiciune morală, ci o amenințare periculoasă pentru comunitate.

Țapul nu era ucis (deși mai târziu, în

tradiția evreiască, era dus pe o stâncă și aruncat de acolo, pentru a preveni revenirea lui), ci lăsat în voia sorții. Pustiul, ca domeniu al morții, era locul unde avea să moară, fiind mâncat de fiarele sălbatice. Astfel, moartea lui survine ca urmare a păcatelor oamenilor. Și totuși, chiar și deșertul este creat și condus de Dumnezeu, iar judecata finală asupra animalului care purta păcatele poporului era tot a Lui.

Motivul unei făpturi alese de Dumnezeu pentru a purta păcatele poporului reapare de mai multe ori în Noul Testament, cu referire la Hristos, care S-a adus pe sine jertfă pentru păcatele noastre (Evrei 10, 1-18), o jertfă adusă lui Dumnezeu. Însă, țapul nu mai apare ca simbol al lui Hristos, ci este folosit mielul: *Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatele lumii* (Ioan 1, 29). Ca și în cazul țapului ispășitor, Hristos, nevinovat fiind, a luat asupra Sa păcatele omenirii, fiind omorât în afara orașului, moartea lui survenind ca urmare a păcatului omenesc.

Din timpul Arhiereului Simon cel Drept (sec. III î. Hr.), în Ziua Ispășirii se obișnuia să se pună o panglică roșie între coarnele țapului sau la gâtul lui, panglică care, după ce arhiereul rostea păcatele poporului, se făcea albă, ca semn al iertării lor. Însă, în perioada de după moartea lui Hristos și până la cucerirea Ierusalimului, în anul 70, panglica nu s-a mai înălbit, semn că Dumnezeu nu a mai iertat păcatele.

Ioan-Lucian RADU
(sursa: doxologia.ro)

Una dintre cele mai importante rugăciuni ale dumnezeieștii Liturghii, rugăciunea anaforalei, mărturisește despre Dumnezeu astfel: „căci Tu ești Dumnezeu necuprins de gând și de cuvânt”. Și, totuși, noi ne folosim de cuvinte pentru a comunica cu Dumnezeu. Aceste cuvinte, deși neputincioase, exprimă ceea ce trăim în interiorul nostru. Rostim, prin ele, dorul de Dumnezeu.

Prin cuvinte ne unim, cler și mireni, în rugăciune, formând o adevărată obște euharistică, popor al lui Dumnezeu. Dintotdeauna, credincioșii s-au rugat împreună cu preoții lor, în limba pe care au vorbit-o în viața de toate zilele, născându-se astfel limba liturgică.

Creștinismul, propovăduit în părțile noastre încă din vremea Sfântului Apostol Andrei și de către ucenicii Sfântului Apostol Pavel, a prins aici rădăcini adânci. Cum era firesc, dumnezeiasca Liturghie s-a oficiat în limba poporului încă de la începutul organizării Bisericii în aceste părți.

O dată cu creștinarea popoarelor slave, limba slavă a fost introdusă în administrație și în Biserica din Țările Române. Apoi, a apărut influența limbii grecești ca limbă liturgică, cu precădere în perioada fanariotă. Cu toate acestea, nu s-a încetat niciodată a se ruga românește, a se trăi românește. Începând cu mitropolitul Dosoftei în Moldova, diaconul Coresi – care a activat atât în Ardeal, cât și în Țara Românească și mitropolitul Antim Ivireanul a dorit ca poporul să se roage în limba strămoșilor. Așa scria

Antim Ivireanul sau străinul care ne-a învățat limba română

mitropolitul Antim Ivireanul, în prefața unei cărți: „românii noștri în biserică stau ca boii, neînțelegând ce se citește și ce se cântă și ies din biserică fără nici un folos, am hotărât a preface cărțile din limba slavonească și grecească în limba noastră proastă românească, dar a noastră și a le da la lumină!”.

Un georgian cu suflet de român. Pentru mulți dintre noi, patria este acolo unde ne găsim alinarea și liniștea. Acolo unde ne simțim acasă. Așa a fost și pentru un tânăr georgian, născut acolo unde Marea Caspică se întrepătrunde cu Munții Caucaz. Viața i s-a schimbat tânărului Andrei, așa cum fusese numit la Sfântul Botez, atunci când a fost prins de către un corp de oaste otomană și vândut în piața de sclavi. Destinul l-a dus în marea capitală a imperiului, la Istanbul. Aici, observându-se calitățile, a fost răscumpărat de către Patriarhia Ecumenică și dat la învățătură. Constantinopolul a fost locul în care a deprins meșteșugul tiparului, al sculpturii în lemn, caligrafia, pictura, broderia, precum și limbile greacă, arabă și turcă. Tot aici a murit pentru lume, devenind monahul Antim.

În jurul anului 1690, domnitorul Constantin Brâncoveanu l-a adus în Țara Românească. Aici a găsit un adevărat spațiu cultural, unde activau străluciți oameni de cultură italieni și greci, alături de renumiți cărturari și ierarhi ortodocși. Sevastos Kiminites, fost profesor și rector la Marea Școală a Patriarhiei Ecumenice, Ioan Cariofil, Ioan Comnen, medic și filosof, contele Bartolomeo Ferrati, Giovanni Candido Romano, Antonio Maria del Chiaro, secretar adus tocmai din Florența, sunt doar puține nume de care era înconjurat tânărul Antim.

În anul 1691, a ajuns conducătorul tipografiei din București,

iar în anul 1696 era egumen al Mănăstirii Snagov, unde a întemeiat o nouă tipografie. Râvna de care a dat dovadă a făcut ca, în scurt timp, să fie ales în scaunul istoric al Mitropoliei Ungrovlahiei. La începutul anului 1708, a fost ales mitropolit al Țării Românești, asumându-și o mare responsabilitate în vremuri de încercare pentru poporul român.

Mitropolitul tipograf, ctitor al limbii literare românești. Deși treburile mitropoliei erau solicitante, ierarhul Antim nu și-a uitat prima sa dragoste: tipărirea cărților. Până la el, cărțile de slujbă aveau în limba română doar explicațiile liturgice, partea propriu-zisă a slujbei fiind în slavonă ori greacă.

În decursul unui sfert de veac (1691-1716) a tipărit 63 de cărți, dintre care 39 au fost lucrate de el însuși. După limba în care au apărut, 30 erau în grecește, 22 în românește, una în slavonește, 6 slavo-române, 2 greco-arabe, una greco-română și una greco-slavo-română. Tipărirea prezintă o mare diversitate: cărți de slujbă, cărți biblice, cărți de doctrină teologică ortodoxă, cuvântări bisericesti, cărți de învățătură pentru preoți, lucrări de filosofie, formându-se astfel o adevărată mișcare intelectuală.

Prin activitatea sa tipografică a sprijinit și alte popoare ortodoxe, imprimând cărți pentru slavi, greci și arabii din Patriarhia Antiohiei. Pentru românii din Ardeal a tipărit primul Abecedar românesc, intitulat „Bucoavnă”. Este și autorul unei premiere mondiale în tipărit, Liturghierul greco-arab din 1701, prima carte tipărită cu litere mobile din lume, având caractere arabe. În țara sa de origine, Georgia, a pus bazele primei tiparnițe cu caractere georgiene, unde au fost tipărite mai multe cărți în această

limbă.

Prin cele 63 tipărituri în limbi diferite și de o mare diversitate și prin numeroșii ucenici pe care i-a format, Antim Ivireanul este considerat cel mai mare tipograf din cultura medievală românească.

Meritul mitropolitului Antim pe tărâm liturgic este introducerea limbii române în cultul Sfintei Biserici. Însă, prin această activitate, a contribuit și la crearea unei limbi literare românești. Când deschidem astăzi una dintre cărțile mitropolitului Antim, suntem uimiți de corectitudinea limbajului. Dacă astăzi nu mai pronunțăm „beserică” ci „biserica”, „ceti” – „citi”, „inemă” – „inimă” este rodul mitropolitului Antim.

Normele lingvistice folosite în tipărirea sa au determinat prima uniformizare a limbii române. Mai mult, el este primul care a tipărit un Abecedar românesc și o Gramatică. Tot el este primul care tipărește primele cărți de literatură. În anul 1700 ieșea de sub teascurile tipografiei „Floarea darurilor”, apoi „Alexandria”, cărți de mare popularitate în epocă. Meritele mitropolitului Antim sunt cu atât mai mari, cu cât el n-a fost român. Deși georgiana era limba sa nativă și greaca era limba în care a fost educat, el a reușit să creeze o limbă românească limpede, care a fost înțeleasă de contemporanii săi și este folosită până astăzi.

Moarte martirică pentru neamul românesc. Deși din ținuturi îndepărtate, Antim a fost mai român decât mulți dintre contemporanii săi. După moartea sfântă a domnitorului Constantin Brâncoveanu, protectorul său, au venit pentru țară vremuri tulburi.

În anul 1714, o panică îngrozitoare a cuprins străzile Bucureștiului, la auzul veștii că vin austriecii, dimpreună

cu rușii. Atunci „înspăimântat, Nicolae vodă Mavrocordat adună la curte pe oștenii și pe negustorii turci, pe câțiva boieri și pe mitropolitul Antim Ivireanul, își fac în pripă bagajele și chiar în faptul serii, împunge fuga spre Giurgiu”. Obosiți, fugarii se opresc peste noapte în satul Odăile, loc în care mitropolitul Antim se hotărăște să se întoarcă: „nu îmi las turma fără păstor, chiar dacă m-ar aștepta și moartea”. Și, moartea l-a așteptat.

Întorcându-se în a doua domnie, Nicolae Mavrocordat a trimis la Mitropolie să-l aducă degrabă pe părintele Antim „Târât de barbă și de păr, el vede însă, în loc de obrazul domnului, mucedul întuneric al unei temnițe”. La cererea domnului, patriarhul ecumenic și sinodul său l-au caterisit sub acuzația că s-a făcut vinovat față de Imperiul Otoman. Toate acestea, pentru că a spus un nu puternic noilor biruri puse pe spinarea țaranilor români.

În martie 1716 a fost condamnat la închisoare pe viață la Mănăstirea Sfânta Ecaterina din Sinai. Pe drum însă, ostașii turci l-au omorât și i-au aruncat trupul în apele râului Tungia, lângă Adrianopol, în Bulgaria de astăzi.

Georgian prin naștere și grec prin cultură, Antim Ivireanul a fost un român desăvârșit. Prin activitatea pastorală, tipografică și predicatorială, Sfântul Antim a întruchipat pe adevăratul păstor – care-și pune sufletul pentru credincioșii săi români. Doar trecând superficial peste smeritele informații pe care le avem despre ce a făcut el pentru poporul nostru, s-ar impune să îl numim, așa cum credem că și el și-ar fi dorit, nu Ivireanul, ci Sfântul Antim Românul.

Nicolae PINTILIE
(sursa: doxologia.ro)

Cinstirea Sfântului Ierarh Antim Ivireanul la Catedrala Veche din Arad

În contextul anului comemorativ 2016 dedicat Sfântului Antim Ivireanul și tipografilor bisericesti, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Dr. Timotei Sevcicu, s-a desfășurat în data de 27 septembrie 2016, la Catedrala Veche din Arad, Parohia Arad-Centru, întrunirea preoților din cercul pastoral-misionar din Municipiul Arad.

Manifestările au început cu slujba Sfintei Liturghii oficiată de un sobor de preoți, din care a

făcut parte Înaltpreacuviosul Părinte Iustin Popovici, consilier cultural al Arhiepiscopiei Aradului, Preacucernicul Părinte Flavius Petcuț, Protopop al Aradului și Preacucernicul Părinte Emil Roman împreună cu Preacucernicul Părinte Arhidiacon Tiberiu Ardelean. În timpul slujbei Sfintei Liturghii, părintele Emil Roman a ținut un cuvânt de învățătură în care a subliniat importanța activității tipografice și dimensiunea misionar-duhovnicească pe care

Sfântul Ierarh Antim a desfășurat-o în timpul păstoririi sale, toate acestea constituind chipul ierarhului luminat, pildă peste veacuri pentru ierarhi, preoți și credincioși.

A doua parte a manifestărilor a avut loc la sala de ședințe a Oficiului parohial Arad-Centru, unde s-a susținut de către Preacucernicul Părinte Protopop Flavius Petcuț un referat având ca temă activitatea politico-socială a Mitropolitului Antim, model de îndrăzneală

și responsabilitate. S-a subliniat felul în care Mitropolitul Antim a înțeles să își asume riscuri în promovarea intereselor naționale și bisericesti, într-un context politic deosebit de dificil, context care va genera și sfârșitul său martiric. Atitudinea Sfântului Mitropolit Antim fiind una de asumare a mărturisirii lui Hristos și a grijii pentru soarta păstorilor săi.

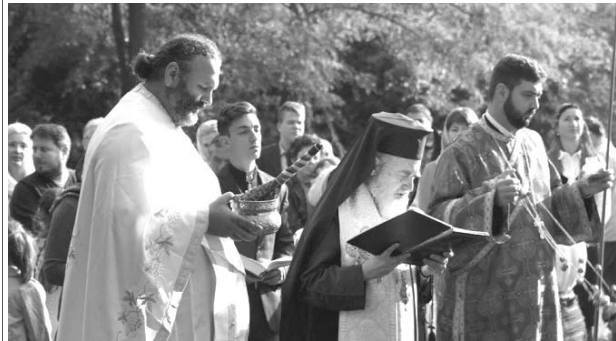
Pe lângă tema propriu-zisă sau discutat și alte aspecte legate de viața bisericească, subliniindu-se faptul că exemplul Sfântului Mitropolit Antim a fost urmat de-a lungul veacurilor și de alți ierarhi ai Bisericii noastre care au știut să dea măsura înălțimii slujirii lor în interesul Bisericii și al neamului nostru.

Diac. Paul-Sebastian ORĂDAN

ȘTIRI

Binecuvântare de lucrări în Parohia Scânteia din Protopopiatul Arad

În Duminica a XVIII-a după Rusalii, 25 septembrie 2016, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, s-a aflat în vizită pastorală în Parohia Scânteia, Protopopiatul Arad, prilej cu care a oficiat slujba de binecuvântare a lucrărilor de înnoire a bisericii cu hramurile „Nașterea Mântuitorului” și „Sfântul Siluan Athonitul” și a săvârșit Sfânta Liturghie, în sobor de preoți și diaconi.

Chiriarhul Aradului a fost așteptat și primit cu multă bucurie și însuflețire de către comunitatea dreptmăritoare din Scânteia, mulți copii și tineri, înveșmântați în straie populare tradiționale din această zonă.

După binecuvântarea lucrărilor efectuate (adică s-a refăcut tencuiala și zugrăveala exterioară, s-a reparat turnul și acoperișul și s-au vopsit, au fost înlocuite streășinile, s-au montat uși și geamuri noi, s-au înlocuit strana și masa din altar, s-a izolat și podul pe jos) a urmat Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, în cadrul căreia Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a rostit un bogat cuvânt de învățătură pus sub titlul „Ascultarea poruncilor lui Dumnezeu” (în baza citirilor scripturistice: II Cor. 9; Luca 5), urmând tema Cazaniei duminicale,

adică atât folosul material cât și cel spiritual al celor ce urmează virtutea menționată. Pescuitul din Sfânta Evanghelie a însemnat pentru pescarii deveniți mai apoi apostoli, nu doar câștigarea hranei trupești ci și a celei sufletești, adică înmulțirea misiunii împlinite spre mântuirea tuturor. Învățătura aplicată la prezentul moment dovedește pentru parohia în care ne aflăm împlinirea unei munci nu doar pe teren misionar ci și pe cel social, al asigurării celor trebuitoare vieții pentru cei statorniciți aici sau în vecinătăți. În corabia Bisericii locale toți cei care străbat marea vieții țin buna rânduială a întregii Ortodoxii așa cum au propovăduit Sfinții apostoli și împlinesc mereu cei ce i-au urmat cu devotament, așa cum reiese și din recente evenimente din cadrul creștinătății, ca de pildă Sfântul și Marele Sinod al Ortodoxiei și Întâlnirea Tineretului Ortodox din întreaga lume, ce a avut loc la începutul lunii Septembrie, în București, a amintit Înaltpreasfinția Sa.

Părintele paroh Gabriel-Ioan Vladu, la finalul sfinte Liturghii, a primit din partea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, distincția de sachelar, în semn de apreciere pentru frumoasele lucrări de înnoire ce s-au adus bisericii acestei comunități.

La final, părintele paroh a mulțumit Bunului Dumnezeu pentru tot ajutorul și toate darurile pe care cu împlinire le-a revărsat peste această mică comunitate de creștini ortodocși, dar și Înaltpreasfințitului Părinte Timotei pentru osteneală și prezență, pentru dragostea și disponibilitatea ce le-a manifestat față de această mică comunitate a Parohiei Scânteia. Mulțumiri au fost aduse tuturor celor care s-au jertfit cu restaurarea și înfrumusețarea acestei biserici.

(Protos. Dr. Iustin Popovici)

Cerc pastoral misionar la parohia Sântana II

Duminică, 25 septembrie 2016, Parohia Sântana II, din Protopopiatul Arad, a găzduit întrunirea preoților din

cadru al Cercului pastoral-misionar Zărand, coordonați, din încredințarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei al Aradului, de către Preacucernicul Părinte Nicolae Rădulescu, preot paroh la Parohia Sântana I.

Întrunirea a început la ora 17, în biserica parohială cu săvârșirea Tainei Sf. Maslu. La sfârșitul slujbei, pr. Nicu Breda de la Parohia Cinteia a ținut un scurt cuvânt de învățătură despre Sf. Maslu, adresând și cuvânt de laudă credincioșilor pentru prezența în număr așa de mare în biserică, după care preoții prezenți s-au retras la Oficiul parohial, unde s-au purtat discuții pe tema referatului susținut de către părintele Adrian Mariș, de la Parohia Andrei Șaguna. În referatul prezentat, „Spovedania – mijloc de îndreptare”, părintele Adrian Mariș a vorbit despre importanța spovedaniei în viața credincioșilor, despre condițiile canonice obligatorii, despre felul cum se dă penitențului „canon”, despre alegerea duhovnicului, despre pregătirea credinciosului pentru spovedanie, cât și despre efectele tainei. În luările de cuvânt, preoții prezenți și-au adus aportul în dezbaterile temei.

La finalul discuțiilor, preotul paroh Ioan Crainic a mulțumit preoților care au participat la acest moment important din viața comunității pe care o păstorește. Seara s-a încheiat cu o agapă frățească.

(Diacon, Adrian Crainic)

Știrile au fost preluate de pe site-ul episcopiaaradului.ro

AGENȚIA DE PELERINAJE BASILICA TRAVEL

Pelerinaj în Episcopia Caransebeșului

17 septembrie;
29 octombrie 2016

TARIF: 55 LEI

Agenția de Pelerinaje „Basilica Travel” a Patriarhiei Române vă invită să participați într-un pelerinaj nou în Episcopia Caransebeșului, cu plecare din Arad, în care aveți prilejul să vă închinați în Catedrala Mitropolitană din Timișoara, Catedrala „Schimbarea la Față” din Reșița și Catedrala episcopală din Caransebeș.

Pelerinaj la Mănăstirea Izbu

4 septembrie;
9 octombrie 2016

TARIF: 50 LEI

Agenția de Pelerinaje „Basilica Travel” a Patriarhiei Române vă invită să participați într-un pelerinaj la Mănăstirea Izbu, cea mai veche mănăstire din Ardeal, cu plecare din Arad. În acest pelerinaj aveți prilejul să participați la Sfânta Liturghie și să vă închinați la icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului de la Mănăstirea Izbu.

Pelerinaj social în Țara Sfântă - plecare din Cluj -

6 - 10 octombrie;
3 - 7 noiembrie 2016

TARIF: 495 EURO

Agenția de Pelerinaje „Basilica Travel” vă invită să participați la un pelerinaj în Țara Sfântă, cu închinare în Ierusalim - Sfântul Mormânt, Calea Crucii, Golgota, Grădina Ghetsimani; Nazareth - biserica unde Sfânta Fecioară Maria a primit Buna Vestire; Hozeva - moaștele Sfântului Ioan Iacob Românul; Betleem - Biserica Nașterii Domnului, precum și în alte minunate locuri.

Pelerinaj la mormântul Părintelui Arsenie Boca

10 septembrie;
24 septembrie; 8 octombrie; 22 octombrie;
5 noiembrie; 26 noiembrie 2016

TARIF: 60 LEI

Agenția de Pelerinaje „Basilica Travel” a Patriarhiei Române vă invită să participați într-un pelerinaj nou la mormântul părintelui Arsenie Boca, cu plecare din Arad. Mormântul părintelui Arsenie Boca se află la Mănăstirea Prislop, ce a fost ctitorită de Sfântul Nicodim de la Tismana în a doua jumătate a secolului al XIV-lea.

Pelerinaj la Mănăstirea Lainici

3 septembrie;
15 octombrie 2016

TARIF: 85 LEI

Agenția de Pelerinaje „Basilica Travel” vă invită să participați la un pelerinaj nou la Mănăstirea Lainici cu plecare din Arad. Mănăstirea Lainici este sihastria unde a viețuit Sfântul Cuvios Irodion, duhovnicul Sfântului Ierarh Calinic de la Cernica, închinare la moaștele Sfântului Irodion și la icoana Maicii Domnului Grabnic Ascultătoare.

Pelerinaj în Israel de Crăciun - plecare din Cluj -

20 - 27 decembrie 2016

TARIF: 595 EURO

Agenția de Pelerinaje „Basilica Travel” vă invită să participați la Marele Praznic al Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos în Biserica Nașterii din Betleem. Printre celelate obiective, menționăm: Câmpul Păstorilor, Grotă Laptelui, Muntele Tabor, râul Iordan, Ierusalim - cu Biserica Sfintei Învierii, Golgota, Sfântul Mormânt, locul unde s-a aflat Sfânta Cruce, Grădina Ghetsimani și Muntele Sion.

Pelerinaj în Țara Sfântă cazare la hoteluri

18 - 24 octombrie;
4 - 10 noiembrie; 14 - 20 noiembrie 2016

TARIF: 695 EURO

Agenția de Pelerinaje „Basilica Travel” vă invită să participați la un pelerinaj în Țara Sfântă, cu cazare la hoteluri. Printre locurile în care ne vom închina, menționăm: Muntele Tabor, râul Iordan, participare la Sfânta Liturghie la Biserica românească de la Ierusalim, Biserica ortodoxă a Nașterii Domnului din Betleem, Drumul Crucii, Sfântul Mormânt și Biserica Învierii, Golgota.

Pelerinaj în Israel și Peninsula Sinai

19 - 25 octombrie;
07 - 13 noiembrie 2016

TARIF: 730 EURO

Agenția de Pelerinaje „Basilica Travel” vă invită să participați la un pelerinaj în Țara Sfântă și Peninsula Sinai de 7 zile, cu trecere pe la cele mai importante obiective: Lod, Muntele Tabor, Mănăstirea Sfânta Ecaterina, Ierusalim, Drumul Crucii, Golgota, Sfântul Mormânt și Biserica Învierii, Hozeva, râul Iordan, Biserica ortodoxă a Nașterii Domnului din Betleem și Biserica Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul.

ARAD – CENTRUL „SFÂNTUL APOSTOL ANDREI”:
B-dul Revoluției, Nr. 30, Tel./ Fax: +40257.466.784,
Email: arad@basilicatravel.ro Program: 09.00-17.00

REȘITA – CENTRUL „SF. AP. PETRU ȘI PAVEL”:
Str. Republicii, Nr. 1, Tel/Fax: +40255.255.135.
Email: resita@basilicatravel.ro Program: 09.00 – 17.00

BUCUREȘTI – BASILICA TRAVEL: Str. Doamnei, Nr. 20,
Tel/Fax: +4021.316.35.03, Mobil: 0741.260.424,
Email: office@basilicatravel.ro Program: 09.00-17.00

www.pelerinaj.ro, www.basilicatravel.ro

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CONSTANTIN RUS
Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Diac. CAIUS CUȚĂRU,
Pr. CRISTINEL IOJA
Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:
Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
Tel/Fax: 0257-285.855, calea_mantuirii@yahoo.com
Tipărit la Poudique srl Arad.
ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
Costul unui abonament este de 50 lei anual.